

Nuorten syrjäytymisen ehkäisy:

MÄÄRITELLÄN NUORISOLAKIIN NUORISOTYÖLLE RIITTÄVÄT RESURSSIT

Hallitustunnustelija **Petteri Orpo** on eduskuntaryhmille 14.4.2023 esittämässään 24 kysymyksessä nostanut korkealle lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin sekä nuorten syrjäytymiseen liittyvän kysymyksen:

8. Miten vahvistaisitte lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia? Miten torjuisitte nuorten syrjäytymistä?

Lasten ja nuorten hyvinvointiin, aktiivisen kansalaisuuden edistämiseen sekä syrjäytymisen ehkäisyyn on perinteisesti vastattu nuorisolain ja siihen liittyvien asetusten säännöksillä. Laki on luonteeltaan ohjeellinen.

ONGELMA

Nuorisolaki ([1285/2016](#)) tunnettiin vuoteen 2006 saakka nimellä nuorisotyölaki. Nuorisolaki määrittelee nuorisotyön ja -politiikan keinot nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi, muttei ota kantaa kuntien nuorisopalveluiden oikeasuhtaiseen resurssointiin; kunnat käyttivät v. 2021 kunnan koosta riippuen 0-33 miljoonaa euroa nuorisotyöhön. Kunnan budjetista nuorisopalveluiden osuus vaihteli 0-5 % välillä (*Taulukko 1*).

Tämä näkyy henkilöstön alimitoituksena, nuorisotyöntekijöiden uupumisena, työturvallisuuden ongelmina, asiantuntemuksen poisvirtaamisena alalta, alhaisena ansiotasona ja heikentyneenä nuorisotyön laatuna. Työturvallisuuden ongelmat näkyvät muun muassa siinä, että pienemmissä kunnissa yksi nuorisotyöntekijä voi pitää nuorisotilaa avoimena kymmenille nuorille.

Vuonna 2021 peruskouluikäisiä lapsia ja nuoria oli yhteensä noin 547 300, 13-18-vuotiaita 366 245, 15-28-vuotiaita 879 336 ja 0-28-vuotiaita 1 725 245. Henkilötyövuosien mediaani kuntien nuorisotoimissa oli 2,5 htv (ks. myös taulukko 2) ja kuntien ilmoittamia nuorisotiloja Manner-Suomessa 705. Yhtä kuntaa kohden nuorisotiloja oli keskimäärin 2,4.

Peruskouluikäisiä lapsia ja nuoria oli vuonna 2021 yhtä nuorisotyön henkilötyövuotta kohden 384, 13-18-vuotiaita 257, 15-28-vuotiaita 617 ja 0-28-vuotiaita 1 211. Henkilötyövuosissa ovat mukana myös ne, jotka eivät tee varsinaista kohtaavaa nuorisotyön kenttätöitä. Nuoriksi määritellään nuorisolaisissa kaikki alle 29-vuotiaat.

Nuorisolaki tarjoaa tällä hetkellä keinot nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi, muttei riittäviä resursseja.

EHDOTAMME, että nuorisolakiin otetaan

1. sitovaksi nuorisotoimen tai -palveluiden mitoitukseksi kunnille vähintään 1 % määräraha suhteessa koko kunnan budjettiin
2. ehto, jonka mukaan kuntien nuorisopalveluin järjestämiseen tarkoitettut valtionosuudet, jotka maksetaan jokaisesta alle 29-vuotiaasta, on myös tosiasiallisesti käytettävä nuorisopalveluihin
3. henkilöstömitoitus suhteessa nuorten määrään avointen ovien toiminnassa, leireillä ja muussa ryhmätoiminnassa, kunnissa ja yksityisellä sektorilla
4. ehto, jonka mukaan ammattinimikkeen on vastattava työtehtävän vaatavuustasoa; esimerkiksi *ammattitehtävissä* nuoriso-ohjaaja tai nuorisonohjaaja ja *vaativissa ammattitehtävissä* nuorisotyöntekijä, erityisnuorisotyöntekijä tai etsivä nuorisotyöntekijä. *)

EHDOTAMME, että kuntalain 22 § otetaan velvoittava maininta nuorten osallistuvasta budjetoinnista.

*) Ammattinimikkeistön käyttö nuorisotoimialalla on hyvin kirjavaa, eikä tehtävänimikkeestä ole pääteltävissä työnkuvan vaatavuustaso tai sisältö, kuten esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalla. *Nuorisotyöntekijä* – ammattinimikettä saatetaan käyttää paitsi perusammattitehtävistä, myös laajemmista toimenkuvista, joihin sisältyy esimerkiksi asiantuntija- ja esimiesvastuuta.

Taulukko 1: Nuorisotoimen menojen osuus kunnan budjetista, 11 suurinta ja pienintä kuntaa % / €

Eniten	%	€	0-28 v.	Vähiten	%	€	0-28 v.
Kannonkoski	5,28 %	561 000 €	282	Luhanka	0,00 %	0 €	116
Muonio	1,60 %	299 000 €	631	Merikarvia	0,01 %	3 000 €	731
Ruovesi	1,1 %	326 000 €	841	Lestijärvi	0,07 %	4 000 €	189
Vehmaa	1,06 %	146 000 €	579	Kustavi	0,08 %	5 000 €	146
Karkkila	0,93 %	496 000 €	2 301	Kruunupyö	0,09 %	36 000 €	1 995
Isokyrö	0,93 %	268 000 €	1 267	Ristijärvi	0,10 %	11 000 €	205
Polvijärvi	0,92 %	257 000 €	891	Närpiö	0,11 %	66 000 €	2 696
Kärkölä	0,92 %	219 000 €	1 025	Siikainen	0,12 %	11 000 €	283
Virolahti	0,91 %	194 000 €	641	Luoto	0,13 %	41 000 €	2 715
Nurmijärvi	0,89 %	2 190 000 €	15 132	Vöyri	0,15 %	64 000 €	1 894
Helsinki	0,89 %	32 969 000 €	211 863	Karijoki	0,17 %	14 000 €	242

Taulukko 2: Nuorisotyöhön liittyvällä ammattinimikkeellä työskenteleviä kokoaikaisia kuukausipalkkaisia työntekijöitä vuonna 2021.

Ammattinimike	Lukumäärä	Naisten osuus %	Kokonaisansio
Nuoriso- ja vapaa-ajanohjaaja	10	70 %	2 362 €
Nuorisonohjaaja	137	53 %	2 706 €
Nuoriso-ohjaaja	742	58%	2 551 €
Nuorisotyöntekijä	172	60 %	2 484 €
Erytisnuoriso-ohjaaja	10	60%	2 666 €
Erytisnuorisotyöntekijä	72	67%	2 668 €
Etsivä nuorisotyöntekijä	212	77%	2 556 €
Vastaava nuoriso-ohjaaja	14	79%	2 754 €
Nuorisosihteeri	23	74%	2 966 €
Nuorisotyön koordinaattori	10	80%	2 968 €
Nuorisopalvelupäällikkö	12	83%	3 812 €
Nuorisotoimenjohtaja	10	60%	4 270 €
Yhteensä:	1 424 hlö		